

✓

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง :
การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान

นายอดุลย์ วังศรีคุณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2543
ISBN 974-13-0897-3
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

21 ส.ค. 2545

I1๑8๙8 10-1

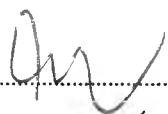
RESEARCH SYNTHESIS OF COMMUNITY LEARNING PROCESS FOR
COMMUNITY STRENGTH : A META-ETHNOGRAPHIC RESEARCH

Mr. Adul Wangsrikoon

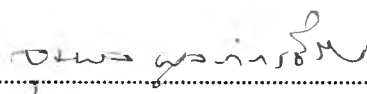
A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor
of Philosophy in Development Education
Department of Foundations of Education
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2000
ISBN 974-13-0897-3

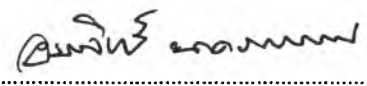
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่
	ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง : การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาภิमान
โดย	นายอดุลย์ วังศรีคุณ
สาขาวิชา	พัฒนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย

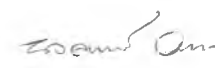
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

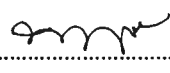

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

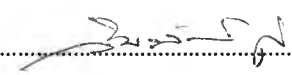
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

.....กรรมการ
(ดร.วิมลลักษณ์ ชูชาติ)

อดุลย์ วัชรวิวัฒน์ : การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง : การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาภิมาณ (RESEARCH SYNTHESIS OF COMMUNITY LEARNING PROCESS FOR COMMUNITY STRENGTH : A META-ETHNOGRAPHIC RESEARCH อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.อมรรวิช นาคทรพร, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย, 319 หน้า. ISBN 974-13-0897-3

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง โดยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็นต่อไปนี้ 1) ลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง 2) องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และ 3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง โดยใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่เรียกว่า การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาภิมาณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วยลำดับขั้นตอน 7 ประการคือ ชุมชนรับรู้และตระหนักในปัญหา สมาชิกชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา สมาชิกชุมชนร่วมกันแสวงหาและเลือกแนวทางแก้ปัญหา สมาชิกชุมชนร่วมกันดำเนินการ สมาชิกชุมชนร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ และสมาชิกชุมชนร่วมกันปรับปรุงหากดำเนินการไม่สำเร็จ

ชุมชนส่วนใหญ่รับรู้และตระหนักในปัญหา จากการที่สมาชิกในชุมชนประสบปัญหาและรับรู้เอง เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสมาชิกในชุมชนทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ เป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการทำมาหากิน การวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน จะร่วมกันวิเคราะห์เป็นกลุ่มย่อย หรือที่ประชุมหมู่บ้าน ชุมชนเลือกแนวทางแก้ปัญหาโดยการลงมือทดลอง สมาชิกชุมชนร่วมวางแผนในที่ประชุมหมู่บ้าน แล้วดำเนินการในลักษณะของการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรสถาบัน และประเมินโดยสมาชิกและผู้นำร่วมกัน

2. องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ และเนื้อหา/องค์ความรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรากฏในงานวิจัยส่วนใหญ่ ได้แก่ การศึกษาประสบการณ์จากชุมชนอื่น/การศึกษาดูงาน/การพัฒนาศึกษา การสนทนาปรึกษาหารือและเปลี่ยนความคิดเห็น การประชุมอย่างเป็นทางการ การปฏิบัติจริง

ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย ฐานการเรียนรู้ภายในชุมชน ได้แก่ สมาชิกชุมชน ผู้นำชุมชน และฐานการเรียนรู้ภายนอกชุมชน ได้แก่ ชุมชน บุคคล องค์กรภายนอก

เนื้อหา/องค์ความรู้ ประกอบด้วย เนื้อหาด้านปัญหา/ความต้องการพัฒนาและด้านการแก้ปัญหา/พัฒนาชุมชน โดยที่เนื้อหาทั้งสองด้านที่ปรากฏในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่คือ เรื่องการทำมาหากิน

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยภายในที่ปรากฏในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ ได้แก่ ผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับนับถือ สมาชิกมีคุณธรรม จริยธรรม สมาชิกเห็นประโยชน์ของการพัฒนาร่วมกัน ความสัมพันธ์ในชุมชนมีความเป็นปึกแผ่น การแก้ปัญหาเกิดจากชุมชนเอง

ปัจจัยภายนอกที่ปรากฏในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ ได้แก่ แนวคิดและการปฏิบัติของนักพัฒนาจากภายนอก การสนับสนุนจากองค์กร/แหล่งทรัพยากรภายนอก

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานของประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ภาควิชา สारัตตศึกษา
สาขาวิชา พัฒนศึกษา
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนี้ลิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3972331227 : MAJOR DEVELOPMENT EDUCATION
 KEY WORD : RESEARCH SYNTHESIS / COMMUNITY LEARNING PROCESS/COMMUNITY STRENGTH/META- ETHNOGRAPHIC RESEARCH
 ADUL WANGSRIKON : RESEARCH SYNTHESIS ON COMMUNITY LEARNING PROCESSES FOR COMMUNITY STRENGTH : A META-ETHNOGRAPHIC RESEARCH.
 THESIS ADVISOR : AMORNWICH NAKORNTHAP, Ph.D. THESIS COADVISOR : PROF. NONGLAK WIRACHCHAI, Ph.D. 319 pp. ISBN 974-13-0897-3

The objective of this study was to study community learning processes by means of a research synthesis, meta-ethnographic research, on three issues : 1) the steps of community learning processes to enhance community strength ; 2) the components of community learning processes and 3) the factors related to community learning processes.

Research findings were as follows :

1. The step of community learning processes to enhance community strength comprised seven steps i.e. perceiving and being aware of the problem ; jointly analysing these problems ; jointly searching for solutions to the problems ; getting into action ; evaluating the outcomes ; and revising , if not succeeded.

The majority of the communities were aware of the problems learnt or faced by themselves. The problems are those that affected most members of the communities and are concerned with their earnings. In analyzing the problems, the community members formed small group discussions or held community wide meetings in a village meeting hall. They solved the problems by a process of trial and error and then developed plans and got them into actions through the establishment of institutes, to be followed by joint evaluations by community leaders and members.

2. The components of community learning processes comprised learning activities, learning bases and the contents or body of knowledge.

The learning activities found in most research studies were the learning from the experience of any other communities, field trips, discussions and exchanges of opinions, formal meetings, and direct experience.

The learning bases included internal learning bases, i.e. community leaders and members, and external learning bases, i.e. communities, individuals, and outside organizations.

The contents or body of knowledge comprised those concerning problems as well as development needs and those concerning their solutions. The contents of both categories found in the research studies synthesized were those of earnings.

3. The related factors to the community learning processes to enhance community strength comprised external and internal factors as well as factors pertaining to the contexts.

Most internal factors found in the research studies synthesized were community leaders with morals and virtues, widely respected by their followers; community members with morals and virtues, perceiving the benefits of working out problems together: strength of the relationship among members: and self-solving of the problems by the communities.

Most external factors found in the research studies synthesized were thoughts and actions of external community developers as well as external supports in various forms.

Most factors pertaining to the contexts found in the research studies synthesized were organization of activities based upon local traditions and culture.

Department of Foundations of Education
 Field of study Development Education
 Academic year 2000

Student's signature.....*Adul Wangsrikon*
 Advisor's signature.....*A. Norkantrap.*
 Co-advisor's signature.....*Nonglak Wirachchai*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ คณาจารย์ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.อมรวิชัย นาครทรรพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยด้วยดี ตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และ ดร.วิมลลักษณ์ ชูชาติ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณเจ้าของงานวิจัยทั้ง 31 เรื่อง ที่ช่วยสร้างงานซึ่งเป็นรากฐานอันยิ่งใหญ่ และก่อให้เกิดคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้

ผู้ที่เป็นกำลังใจสำคัญและให้การสนับสนุนผู้วิจัยในการศึกษาหลักสูตรดุขภูิบัณฑิต ในครั้งนี้คือ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ผู้วิจัยกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณ พันเอกเรืองศักดิ์ สุวรรณนาคะ ที่ได้ให้การสนับสนุนและกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ชาวพัฒนศึกษาทุกคนที่ได้ให้ข้อคิด กำลังใจ และความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างยิ่ง

ท้ายที่สุด ขอปรบรองอันอาจเกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ย่อมเป็นความรับผิดชอบของผู้วิจัยแต่เพียงผู้เดียว

อดุลย์ วังศรีคุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเรื่องชุมชนเข้มแข็ง.....	9
แนวคิดเรื่องกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน.....	24
แนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย.....	42
แนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณลักษณะ :	
การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาภิमान.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
กรอบแนวคิดงานวิจัยเบื้องต้น.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบความคิดในการสังเคราะห์ผลการ	
วิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้	
ชุมชนเข้มแข็ง.....	56
ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์.....	60
ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์งานวิจัย.....	61
ขั้นตอนที่ 4 การสรุปและรายงานผลการสังเคราะห์.....	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน.....	63
1. ชุมชนรับรู้และตระหนักในปัญหา.....	74
2. สมาชิกชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา.....	85
3. สมาชิกชุมชนร่วมกันแสวงหาและเลือกแนวทางแก้ปัญหา.....	87
4. สมาชิกชุมชนร่วมกันวางแผนดำเนินการ.....	90
5. สมาชิกชุมชนร่วมกันดำเนินการ.....	91
6. สมาชิกชุมชนร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ.....	93
7. สมาชิกชุมชนร่วมกันปรับปรุงหากดำเนินการไม่สำเร็จ.....	95
5 องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน.....	118
กิจกรรมการเรียนรู้.....	133
ฐานการเรียนรู้.....	145
เนื้อหา/องค์ความรู้.....	149
6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน.....	168
ปัจจัยภายใน.....	175
ปัจจัยภายนอก.....	186
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม.....	190
7 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	213
สรุปผลการวิจัย.....	213
การอภิปรายผล.....	216
ข้อเสนอแนะ.....	220
รายการอ้างอิง.....	223
ภาคผนวก ก.....	235
ภาคผนวก ข.....	239
ประวัติผู้เขียน.....	308

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงความหมายของชุมชนตามความคิดเห็นของผู้ให้ความหมายกลุ่มต่าง ๆ.....	13
2 ลำดับขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง.....	64
3 การจำแนกรายละเอียดของลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน.....	98
4 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีการรับรู้และตระหนักใน ปัญหาของชุมชนต่างกัน.....	103
5 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่ระยะเวลาที่ชุมชน ประสบปัญหาต่างกัน.....	105
6 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่ผลกระทบของปัญหาต่อ สมาชิกของชุมชนแตกต่างกัน.....	107
7 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่ประเภทของปัญหาที่ ชุมชนรับรู้และตระหนักแตกต่างกัน.....	108
8 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่กลุ่มคนที่มาร่วมกันวิเคราะห์ ปัญหาของชุมชนต่างกัน.....	109
9 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีลักษณะการแก้ปัญหาต่างกัน.....	110
10 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีที่มาของวิธีการแก้ปัญหาต่างกัน.....	111
11 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีเกณฑ์ในการเลือก แนวทางแก้ปัญหาต่างกัน.....	113
12 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนตามลักษณะกลุ่มคน ที่ร่วมกันวางแผนดำเนินการ.....	114
13 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่รวมกลุ่มกันดำเนินการ การแก้ปัญหาของชุมชนในลักษณะที่ต่างกัน.....	115
14 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่สมาชิกชุมชนร่วมกัน ประเมินการดำเนินการในรูปแบบที่แตกต่างกัน.....	116
15 องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง.....	119
16 การจำแนกรายละเอียดขององค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน.....	156
17 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการศึกษา/การได้รับประสบการณ์จริงต่างกัน.....	162
18 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ต่างกัน.....	163

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการได้รับความรู้อย่างเป็นระบบต่างกัน.....	164
20 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีฐานการเรียนรู้ ภายในชุมชนแตกต่างกัน.....	165
21 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีฐานการเรียนรู้ ภายนอกชุมชนแตกต่างกัน.....	165
22 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีเนื้อหา/องค์ความรู้ ด้านปัญหา/ความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน.....	166
23 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีเนื้อหา/องค์ความรู้ ด้านการแก้ปัญหา/พัฒนาชุมชน.....	166
24 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง.....	168
25 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน.....	193
26 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีคุณสมบัติของผู้นำต่างกัน.....	204
27 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีลักษณะของภาวะผู้นำต่างกัน.....	205
28 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีสมาชิกคุณสมบัติต่างกัน.....	206
29 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีศักยภาพต่างกัน.....	207
30 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีปัจจัยเอื้อในชุมชนต่างกัน.....	208
31 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีความสัมพันธ์ของคน ในชุมชนที่มีลักษณะต่างกัน.....	209
32 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีปัจจัยภายนอกต่างกัน.....	210
33 การเปรียบเทียบลักษณะชาติพันธุ์ของชุมชนที่มีปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อมต่างกัน.....	211

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงองค์ประกอบของการเรียนรู้ของชุมชน.....	30
2 แสดงกระบวนการเรียนรู้เพื่อเด็ก.....	36
3 แสดงกระบวนการเรียนรู้เพื่อเด็กชุมชน.....	38
4 กรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้น.....	59
5 ขั้นตอนการวิจัย.....	62
6 ความสัมพันธ์ของลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ ชุมชนเข้มแข็ง.....	96